

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**ECCLESIASTICAE || DISCIPLINÆ || LIBRI SEX: || DE
CANONICA ET MO-||nastica Disciplina collapsa
restau-||randa, pristinoque nitori || restituenda.||**

Schulting, Cornelius

Coloniae Agrippinae, 1599

VD16 ZV 14233

12. Ex prima parte Decretoru[m], id est, Distinctionib.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63372)

plina pro correctione monumentum vel futurorum malorum à sedis Apostolicæ præfule salubriter promulgata contempserit, anathema sit. Tit. II. c. 5. Quoniam mali bona administrando, se tantummodo lædunt. Fax accensa sibi quidem detrimentum præstat alijs verò lucem in tenebris administrat: & vnde alijs commodum exhibet, inde sibi dispendium præbet.

CAPVT XII.

Sequuntur testimonia de Disciplina Ecclesiastica ex Decretis Gratiani 1. part. Dist. 8. ca. 2.

QVæ contra mores hominum sunt flagitia, pro morum diuersitate vitanda sunt; vt pactum inter se ciuitatis aut gentis consuetudine, vel lege firmatum, nulla ciuis aut peregrini libidine violetur. Turpis enim omnis pars est suo vniuerso non congruens. Dist. 12. c. 1. Quicquid ergo sine discretionem iustitiæ contra huius disciplinam actum fuerit, ratum haberi ratio nulla permittit. Dist. 17. c. 4. Si forte (sicut de talibus scriptum est Peccator cum venerit in profundum malorum, contēnit) ita obstinati, & contumaces extiterint, vt doceri non velint eos ab iisdem Apostolicis sedibus aut a trahi ad salutem quoquo modo necesse est, aut (ne aliorum perditio esse possint) secundum canones per sæculares comprimi potestates. Ex Decreti parte 1. Dist. 18. Episcop. igitur concilia vt ex præmissis apparet sunt inualida ad definiendum, & constituendum, non autē ad corrigendū. Sunt. n. necessaria Episcoporum concilia ad exhortationem, & correctionem. Dist. 18. ca. 6.

Perue-

Peruenit ad nostras aures, quod in prouincijs constituta Episcoporum concilia minimè celebrentur. Hoc ex eo probatur quod multæ quæ correctione opus habent, Ecclesiasticæ res negligantur. Distinctione 21. Cap. 1. Episcopi autem græcè latinè speculatores interpretantur: nam speculator est præpositus in Ecclesia dictus, eo quod speculetur, & perspiciat populorum infra se positorum mores & vitam. Distinct. 21. Cap. 6. Per hoc innuitur, quantæ censuræ freno inferioris quicquid à suis præpositis iudicandis coercendi sunt si nec hi etiam benedicendi ius vllum penitus obtineant. Distinctione 21. Cap. 9.

Contumacia permanens erga primæ sedis Romanæ Priuilegium, respicere à suis superstitionibus vt seruetur à prima sede Apostolica noluit. Distinct. 23. Ca. 6. Quamquam omnes qui sacris mancipantur ordinibus canonicis regulis teneantur adstricti, expedibile tamen est, vt promissionis suæ vota sub cautione spondeant, quos ad promotionis gradus Ecclesiastica probat disciplina. Solet enim plus timeri, quod singulariter pollicetur, quàm quod generali sponione concluditur. Et ideo placuit huic sancto concilio, vt vnusquisque, qui ad Ecclesiasticos gradus est ascensurus non ante honoris consecrationem accipiat, quàm placiti sui adnotatione promittat, vt fidem Catholicam sincera cordis deuotione custodiens, iustè & piè viuere debeat, & nullis operibus suis canonicis regulis contradicat. Dist. 22. Cap. 25.

Et ne pestis hæc latius diuulgetur, per omnes
Prouin-

Prouincias abstergi citissimè mandamus. Decreti prima parte. Distinct. 25. Cap. 1. Ab Archidiacono nuntiantur Episcopo excessus Diaconorum: ipse denuntiat sacerdoti in sacrario ieiuniorum dies, atque solennitatum, & ab ipso publicè in Ecclesia prædicatur, quando vero Archidiaconus absens est vicem eius Diaconus sequens adimplet. Archipræsbyter verò se esse sub Archidiacono, eiusque præceptis, sicut Episcopi sui, sciat obedire & (quod specialiter ad eius ministerium pertinet) supra omnes præsbyteros in ordine positos curam agere, & assiduè in Ecclesia stare: & quando Episcopi sui absentia contigerit ipse vice eius Missarum solemnia celebret & collectas dicat, vel cui ipse iniunxerit. Ibidem: Clericos quos delinquere cognoscit, ipse distringat, quas vero emendare non valet, eorum excessus ad agnitionem Episcopi deferat. Dist. 23. Cap. 2. Audire Episcopum attentius oportet: & ab ipso suscipere doctrinam fidei: monita autem vitæ à præsbyteris inquirere, à Diaconis verò ordinem Disciplina. Distinct. 27. c. 7. Nam si consenserimus, quod omnia sacramenta Ecclesiastica quisque prout vult, fingat, & non verè faciat omnis ordo Ecclesiasticus turbabitur; nec Catholicæ fidei iura consistunt, nec canones sacri ritè obseruantur.

Ibidem: Tales, nisi repiscant spiritali gladio percutere censemus: Distinct. 28. cap. 16. Quia benedicere alijs eum, qui vulnera sua debet curare, consequens non est. Distinct. 29. cap. 3. Et quomodo B. Ioannes in Apocalypsi sua ad septem scribens Ecclesias, in vnaquaque earum specialia vel
vicia

vitia reprehendit, vel virtutes probat, ita & sanctus Apostolus Paulus per singulas Ecclesias vultneribus medetur illatis: nec ad instar imperiti medici vno collyrio omnium oculos vult curare.

Distinct. 32. cap. 6. Prohibentur ergo de manibus talium sacerdotum sacramenta suscipi, non quin sint vera quantum ad formam, & effectum, sed quia dum huiusmodi sacerdotes se à populo contemptos viderint, rubore verecundiae facilius ad poenitentiam prouocentur.

Decreti prima parte: Dist. 34. ca. 7. Et quamuis multa sint quae in huiusmodi casibus obseruari canonice iubet sublimitatis autoritas, tamen quia defectus nostrorum temporum, quibus non solum merita, sed corpora ipsa hominum defecerunt, districtio illius non patitur in omnibus manere censuram, & aetas istius de quo agitur futurae incontinentiae suspicionem auferre dinoscitur: ut ad diaconatum possit prouehi temporum ut dictum est, conscendentes defectui concessisse nos noueris.

Distinct. 37. cap. 5. Heli sacerdos ipse sanctus fuit, sed quia filios suos non erudiuit in omni disciplina & correptione, supinus cecidit, & mortuus est.

Distinct. 38. cap. Placuit ut ordinandis Episcopis vel clericis prius ab ordinatoribus suis decreta conciliorum auribus eorum inculcentur, ne se aliquid contra statuta concilij fecisse poeniteat. cap. 10. Quicumque stultus est in culpa, erit sapiens in poena.

Distinct.

Distinct. 40. cap. 8. Sicut viri & mulieris digna coniunctio vnum facit matrimonium, & sicut duorum copulatio vnum perficit corpus, ita clericatus, & sacerdotium vnum faciunt presbyterium; & electio & consecratio vnum faciunt Episcopum quæ omnia vnū efficiunt corpus: quod citius corrumpitur, & ad terram trahitur, nisi legaliter seruetur, nisi iustè viuendo laudetur.

Distinctione quadragésima tertia, cap. 1. Dum culpas corripere metuunt, incassum delinquentibus promissa securitate blandiuntur. qui iniquitatem peccantium nequaquam aperiunt: quia ab increpationis voce conticescunt. Clavis quippe aperiens est sermo correctionis; quia increpacio culpam detegit, quam sæpè nescit ipse etiam, qui perpetravit.

Hinc Paulus ait, vt potens sit in doctrina sana exhortari; & eos, qui contradicunt, redarguere. Hinc per Malachiam dicitur Labia sacerdotes custodiunt scientiam, & legem requirunt ex ore eius, quia Angelus Domini exercituum est. Hinc per Esaiam Dominus admonet dicens Clama ne cesses, quasi tuba exalta vocem tuam.

Præconis quippè officium suscipit, quisquis ad sacerdotium accedit, vt ante aduentum iudicis, qui terribiliter sequitur ipse scilicet clamando gradiatur.

Distinct. quadragésima tertia. ca. quarto. Quia cum increpare delinquentes noluerit eos procul dubio tacendo pastor occidit.

Distinct. 43. cap. 5. Sicut non leue discrimen incum-

incum-

incumbit Pōtificibus siluisse pro diuinitatis cultu, & Ecclesiæ correctione quod congruit, ita his (quod absit) non mediocre periculum est, cuius debent parere despiciunt. *Distinct. 44. ca. 1.* Non ergo aspere quantum existimo, non duriter, non modo imperioso ista tolluntur magis docendo, quam iubendo; magis monendo, quam minando. Sic enim agendum est cum multitudine peccantium. Seueritas autem exercenda est in peccata paucorum. Et si quid minamur, cum dolore fiat, de scripturis comminando, vindictam futuram, ne nos ipsi nostra potestate, sed Deus in nostro sermone timeatur. Ita prius monebuntur spirituales, aut spiritualibus proximi; quorum auctoritate, & lenissimis quidem sed instantissimis admonitionibus cetera multitudo fragatur. *Distinct. 44 cap. 12.*

Qui adhuc vitiorum bello subiacent nequam per prædicationis usum præesse magisterio cæterorum debent. *Distinct. 45. ca. 3.* Qui sincera intentione extraneos à Christiana religione ad fidem cupiunt rectam perducere, blandimentis non asperitatibus debent studere; ne quorum mentem reddita ad planum ratio poterat reuocare pellat procul aduersitas. *Dist. 45. cap. 4.* Licet plerumque accident in sacerdotibus, quæ sunt reprehendenda; plus tamē erga corrigendos agat beneuolentia, quā seueritas; plus cohortatio, quā comminatio; plus charitas, quam potestas: cum nemo nostrum sine reprehensione aut sine peccato uiuat.

Distinct. 45. cap. 8. Non est dignum, vt passim
vnu.

vnusquisque prælatus honorabilia membra sua, prout voluerit, & ei placuerit, verberibus subiiciat, & dolori: ne dum incautè subdita percutit membra ipse quoque debitam sibi subditorum reuerentiam subtrahat, iuxta illud, quod quidam sapiens dixit. Leuiter castigatus reuerentiam exhibet castiganti: asperitatis autem nimix increpatione nec correctionem recipit, nec salutem. Et ideò si quis aliter, quam dictum est, prædictos honorabiles subditos licentia perceptæ potestatis elatus, malitia animi tantùm, crediderit verberandos; iuxta modum verberum, quæ intulerit excommunicationis pariter, & exilij sententiam sustinebit. Decreti prima parte. Distinct. 45. cap. 10. Omnis qui iustè iudicat stateram in manu gestat & utroq; penso iustitiam & misericordiam portat: sed per iustitiam reddit peccanti sententiam; per misericordiam peccanti temperat poenam: ut iusto libramine quædam per æquitatem corrigat: quædam verò per miserationem indulgeat. ca. 11. Et qui emendat verbree, in quem potestas datur, vel coercet aliqua disciplina; & tamen peccatum eius, quo ab illo læsus, aut offensus est, dimittit ex corde vel orat, ut ei dimittatur, non solum in eo quod dimittit, atque orat verum etiam in eo, quod corripit, & aliqua emendatoria poena plectit, eleemosynam dat; quia misericordiam præstat. Multa enim bona præstantur iniustis, quâdo eorum consulitur, utilitati non voluntati, quia sibi ipsi inveniuntur, esse inimici ca. 14. Sunt namque nonnulli ita districti, ut omnem etiam mansuetudinem benignitatis amittant, &

Bb

sunt

sunt nonnulli ita mansueti, ut perdant districti iura regiminis, unde cunctis rectoribus veraque summo per se sunt tenenda, ut nec in disciplinae vigore benignitatem mansuetudinis, nec rursus mansuetudine districtiorem deserant disciplinae: quatenus nec a compassione pietatis obdurescant, cum contumaces corrigunt, nec disciplinae vigorem molliant, cum infirmorum animos consolantur, Regat ergo disciplinae vigor mansuetudinem, & mansuetudo ornet vigorem: & sic alterum commendetur ex altero, ut nec vigor sit rigidus, nec mansuetudo dissoluta, cap. 16. Boni enim rectores ex sua infirmitate aliorum infirmitates pensantes magis per humilitatis, & mansuetudinis leuamentum student peccantes aerroris laqueo eruere, quam per austeritatem in foueam perditionis nutantes propellere, unde Doctor gentium factus sum inquit, infirmus infirmis. Decreti prima parte. Dist. 45. cap. 17. Sed illud non otiose transmittendum est, quod vno peccante ira Dei super omnem populum venit. Hoc quando accidit? quando sacerdotes qui populo praesunt, erga delinquentes benigni videntur volunt & verentes peccantium linguas ne forte male de eis loquantur, sacerdotalis seueritatis immemores nolunt complere quod scriptum est. Peccantem coram omnibus argue ut ceteri timorem habeant, & iterum: Aufert enim malum a vobis: nec zelo Dei succensi imitantur Apostolum dicentem. Tradidi huiusmodi hominem Satanæ in interitum carnis ut spiritus saluus fiat. Neque illud Euangelij implere student, ut si viderint peccantem;

cantem;

canem; primo secretè conueniant; post etiã duobus vel tribus adhibitis; quòd si contempserint, & post hæc Ecclesię correctione non fuerit emendatus de Ecclesia expulsus velut gentilè habeant ac publicanum; ne dum vni pareunt vniuersa Ecclesiã moliantur interitũ. Quæ ista bonitas, quæ ista misericordia vni parcere & omnes in discrimen adducere? Polluitur enim ex vno peccatore populus. Sicut ex vna oue morbida vniuersus grex inficitur; sic vno fornicante, vel aliud quodcunque scelus committente plebs vniuersa polluitur. Dist. 46. ca. 1. Cum austeritate enim & potentia imperant; qui subditos suos non tranquille ratiocinando corrigere, sed asperè inflectere dominando festinant. cap. 2. Sunt nonnulli, qui dum malefacta hominum laudibus efferunt; augent quæ increpare debuerunt. Hinc enim per prophetam dicitur: væ qui consuunt puluillos sub omni cubito manus, & faciunt cervicalia sub capite vniuersæ ætatis. Ad hoc quippè puluillus ponitur vt mollius quiescatur. Quisquis ergo male agentibus adulatur; puluillum sub cap vel cubito iacentis ponit vt qui corripitur ex culpa debuerat, in ea fulcus laudibus molliter quiescat. Dist. 47. ca. 9. Quantumlibet vigilet disciplina domus meæ, homo sum, & inter homines viuo, nec mihi arrogare audeo, vt domus mea melior sit, quã arca Noe, vbi tamè inter octo homines vnus reprobus inuentus est, aut melior quã domus Abrahæ, cui dictũ est. Eijce ancillã, & filium eius, aut melior sit, quã domus Isaac: cui de duobus geminis dictũ est Iacob dilexi, Esau aut odio habui & infra.

Bb 2

Sim

Simpliciter autem fateor charitati vestrae coram Domino Deo nostro qui testis est super animam meam, ex quo Deo seruire cœpi, quomodo difficile sum expertus meliores, quàm qui in monasterio profecerunt; ita non sum expertus peiores quam qui in monasterijs ceciderunt, ita ut hinc arbitror in Apocalypsi scriptum. Iustus iustior fiat; & sordidus sordescat adhuc.

Dist. 47. cap. 10. Nec mouere nos debent conuicia perditorum, quo minus à via recta, & à certa regula non recedamus; quauddo & Apostolus instruat dicens. Si hominibus, placerem Christi seruus non essem. Decreti 1. parte. Diuinct. 50. cap. 1. Si lapsus ad suum ordinem reuertendi, licentia concedatur; vigor canonicæ procul dubio frangitur disciplinæ: dum pro reuersionis spe prauæ actionis desideria quisque concipere non formidat. Cap. 3. Circa quem tamen mitius agendū est: quia commissum facinus facili dicitur professione confessus. cap. 4. Quis enim tam demens, tamque peruersi sensus tale quid æstimaret, vel post quantamcunq; penitentiam concedendum, cum omnino sit canonicæ disciplinæ contrarium? Ca. 7. Si Episcopus, præbyter, aut Diaconus Capitale crimen commiserit, aut chartam falsauerit, aut falsum testimonium dixerit; ab officij honore depositus in monasterium retrudatur, & ibi, quam diu vixerit, laicam tantummodo communionem accipiat. cap. 14. Sed si aliquis lapsus quocunque modo fuerit, portenus eum & fraterno corripiamus affectu: sicuti ait. B. Apostolus: Si præoccupatus fuerit homo in aliquo delicto, vos
qui

qui spiritales estis; instruite huiusmodi in spiritu lenitatis; considerans teiplum ne & tu tentaris. Alter alterius onera portate; & sic adimplebitis legem Christi. Ibidem: Sententiam fratres; quæ misericordiam vetat, non solum tenere sed & audire refugite; quia potior est misericordia omnibus holocaustomatibus, & sacrificijs.

Contumaces clerici, prout dignitatis ordo permiserit, ab Episcopis corrigantur, & si qui prioris gradus elati superbia cõmunionem fortasse contempserint, aut Ecclesiam frequentare vel officium suum implere neglexerint, peregrina eis communicatio tribuatur; ita ut cum eos poenitentia correxerit rescripti in matricula gradum suum, dignitatemq; recipiant.

Dist. 50. cap. 25. ut constitueretur in Ecclesia ne quisquam post alicuius criminis poenitentiam clericatum accipiat, vel ad clericatum redeat, vel in clericatu maneat; non desperatione indulgentiæ, sed rigore factum est disciplinæ. Alioqui contra claves datas Ecclesiæ disputabitur, de quibus dictum est quæ solueritis in terra, soluta erunt & in caelo. Sed ne fortè etiam de cõteris criminibus, spe honoris Ecclesiastici animus intumescens, superbè ageret poenitentiam; seuerissimè placuit, ut post actam de crimine damnabili poenitentiam nemo sit clericus: & desperatione temporalis altitudinis, medicina maior & verior esset humilitatis. Nam & sanctus David de criminibus mortiferis poenitentiam egit, & tamen in honore suo perstitit. Et Beatum Petrum, quando amarissimas lachrymas fudit, utique Dominum

negasse penituit, & tamen Apostolis mansit, Sed nō ideo superinuacua puranda est posteriorum diligentia qui vbi saluti nihil detrahebatur, humilitati aliquid addiderunt, quo salus totius Ecclesie muniretur, experti, credo aliquorum fides poenitentias per affectatas honorum potentias. Cogunt .n. multas inuenire medicinas, multorum experimenta morborum. Verum in huiusmodi causis, vbi per graues dissensionū scissuras, non huius, aut illius hominis est periculum, sed populorum strages iaceret, detrahendum est aliquid seueritati, vt maioribus malis sanandis charitas sincera subueniat. Decreti 1. parte, Dist. 50. c. 26. Absit à Romana Ecclesia vigorem suum tam profana falicitate dimittere, & neruos seueritatis euersa fidei maiestate dissoluere, vt cū adhuc non tantum iaceant, sed & cadant euersorum fratrum ruina, properata nimis remedia communicationū vtiq; non profutura præstentur, & noua per misericordiam falsam vulnera veterib. transgressionis vulneribus imprimantur, vt miseris ad euersionem maiorem eripiatur & poenitentia. Vbi enim poterit indulgentiæ medicina proficere, si etiam ipse medicus intercepta poenitentia indulget periculis? si tantūmodo operit vulnus, nec finit necessaria temporis remedia obducere cicatricem. Hoc non est sanare, sed si dicere verum volumus, occidere. ca. 28. Hi enim non immeritò cōsequuntur ademptæ dignitatis statum; qui per emendationem poenitentiae recepisse noscuntur remedium vitæ. c. 29. Sed quia fortè non desunt, quibus pro nimia pietate superscripta Sanctorū Patrum

Patrum leueritas minimè placeat; sciant se 318. Episcoporum, qui fuerunt congregati in concilio Nicæno, & reliquos statuerunt canones, sententias reprehendere, vel damnare. Sed fortè maior est in illis pietas, quàm in superscriptis trecentis decem & octo Episcopis? maior est in illis misericordia quàm in S. Ioanne Apostolico Papæ maior charitas, quàm in reliquis sanctis sacerdotibus, qui hoc exemplo remedia Ecclesiarum suis definitionibus delibauerunt? Et ideò aut prompta voluntate præceptis illorum consentiant; aut si nõ fecerint omnibus illis contrarios se & inimicos esse cognoscant. Quæ est ista iustitiæ inimica benignitas palpare criminuosos, & vulnera eorum usque in diem iudicij incurata seruare? Quod si eos durissimam poenitentiam per plures annos videremus agere; tunc nos & saluti eorù possemus consulere, & statuta canonum deberemus temperare. Cum verò in aliquibus nec compunctio humilitati, nec instantia orandi, vel plangendi appareat, nec Beatum David imitentur, qui dicit Lauabo per singulas noctes lectum meum, lachrymis meis stratum meum rigabo. & illud Cinerem, tanquam panem manducabam, & potum meum cum fletu miscebam, nec eos ieiunijs, vel lectionibus vacare videamus; possemus agnoscere, si ad pristinos honores redirent, cum quanta negligentia, & cum quanto torpore, & animæ suæ inimica securitate permanerent; credentes quod sic eis, non acta poenitentia digna, dimiserit Deus, quomodo sacerdotes indulgisse videntur, verè dico, quia illi ipsi quibus cum periculosa

& falsam misericordiam indulgere videmur, cum ante tribunal Christi pro tantis peccatis dam- nandi aduenerint, contra nos causam dicturi sunt dicentes quod dum aut asperitatem linguæ eorum expauimus, aut falsa blandimenta, & periculosas adulationes ipsorum libeter accepimus, in eisdem permanere peccatis, eis inutiliter indulgemus, aut ipsa peccata augere permittimus non recolentes illud, quod in veteri testamento scriptum est quia vno peccante, contra omnes ira Dei defauit. cap. 41.

Si quis homicidium fecerit, si Episcopus est, xv. annos poeniteat, & deponatur, cunctos quoque dies vitæ suæ peregrinando finiat. cap. 44. Si quis voluntariè homicidium fecerit, ad ianuam Ecclesiæ Catholicæ subiaceat semper & communionem in exitu vitæ suæ recipiat. cap. 53.

Prius itaque eum ostendit sibi, & tunc præposuit cæteris vt ex sua infirmitate cognosceret, quam misericorditer aliena infirma toleraret. c. 62. Quamuis cautè & salubriter prouisum sit, vt locus illius humillimæ poenitiæ semel tantum in Ecclesia concedatur, ne medicina nimis vilis vilis habeatur; tamen quotidie peccantibus nunquam per poenitentiam venia negatur. c. 63. Poenitentes tempore quo poenitentiam petunt, impositionem manuum & crucium super caput à sacerdote (sicut vbique constitutum est) consequantur.

Dist. 55. ca. 2. Dignum est vt seueritatem Ecclesiasticæ disciplinæ sentiat, qui toties salubriter à sanctis patri institutam obseruare contemnit.

Decre-

Decreti i. parte, dist. 55. C. 12. Præcepta canonū, quibus Ecclesiastica regitur disciplina, sicut ad sacerdotium debiles corpore non patiuntur venire; ita & si quis in eo fuerit sauciatus, amittere nō potest quod tempore suæ sinceritatis accepit. C. 13. Hoc tamen sollicitudinis tuæ sit, vt locum ei penitentiae constituas, & in aliquo eum monasterio retrudas, laica tantummodo sibi communionem concessa. In loco autem illius alium te necesse est ordinare præsbyterum.

Dist. 61. C. 2. Irreprehensibiles enim esse conuenit, quos præesse necesse est corrigendis. & infra. Longa debet vitam suam probatione monstrare; cui gubernacula committuntur Ecclesiae. C. 3. Emendatiorem esse conuenit populo, quem necesse est orare pro populo. Ibidem: Quis enim quem paulò ante vidit iacentem veneretur antistitem? Præferens memorandi criminis labem, nō habet lucidam sacerdotij dignitatem.

Dist. 63. C. 3. Talem itaque in Pontificali constituite sede; cui & nos, qui gubernamus imperium, sincerè nostra capita submittamus, & eius monita dum tanquam homines deliquerimus, necessariò velut curantis medicamenta suscipiamus. C. 24. Et si ad me diu venire distulerit, in eo exercere distriktionem canonicam nullo modo cessabo.

Dist. 74. C. 6. Quia tales erga subiectos nostros debemus existere quales nobis, si subiecti fuissimus, nostros volueramus esse præpositos. Dist. 81. C. 2. Nemo rectè monitoris personam suscipit, nisi qui a ceteris suis errata condemnat, & amorem

innocentiæ conuersatione demonstrat. C. II. Romanus Ecclesiæ Thæanensis clericus pro crimine adulterij, quod admisisse perhibetur, à clericatus ordine depositus, in monasterio hic in vrbe Romana agenda ad pœnitentiam ex nostra iussione detrusus est.

Decret 1. parte. dist. 82. C. 4. Ferro necesse est vt abscondantur vulnera, quæ fomentum non senserint medicinam. Dist. 83. C. 2. Nemo quippe in Ecclesia nocet amplius, quàm qui peruersè agens nomen vel ordinem sanctitatis habet. Delinquentem namque hunc nemo redarguere præsumit; & in exemplum culpa vehementer extenditur; quãdo pro reuerentia ordinis peccator honoratur. Episcopus itaque qui talium crimina non corrigit, magis dicendus est canis impudicus, quam Episcopus. C. 3. Error, cui non resistitur, approbatur; & veritas, cùm minimè defensatur, opprimitur. Negligere quippe, cùm possis deturbare peruersos, nihil aliud est quam fouere. Nec caret scrupulo scietatis occultæ, qui manifesto facinori desinit obuiare. C. 5. Cõsentire videtur erranti, qui ad ressecanda, quæ corrigi debent, non occurrit. C. 6. Perdit enim labiorum memoriam mens terrenis obligata carceribus. Sicut artium in suo quoq; opere inuenitur mater instantia; ita nouerca eruditionis est negligentia. Dist. 84. C. 1. Quod si ita est, nõ sine culpa tua esse cognoscas, qui eum obiurgare, atq; coercere, vt dignum est distulisti. C. 2. Si quem verò eorum post hæc negligentè esse cognoueris, ad noseum sine aliqua excusatione trans mitte, vt quam sit graue, nolle ab his, quæ reprehenden-

præhensibilia & valdè vituperanda sunt corrigi, regulari in se valeat districtione sentire. Dist. 86. C. 1. Inferiorum culpæ ordinum ad nullos magis referendæ sunt quam ad desides, negligentisque rectores: qui multam sæpe nutriunt pestilentiam dum austeriorem dissimulant adhibere medicinam.

C. 2. Odio habeantur peccata, non homines: corripiantur tumidi, tolerantur infirmi: & quod in peccatis seuerius castigari necesse est, non sæuiantis plectatur animo sed medentis. C. 3. Facientis culpâ procul dubio habet qui quod potest corrigere, negligit emendare. Scriptum quippè est. Non solum qui faciunt, sed etiam qui consentiunt facientibus participes iudicantur. Et libat Domino prospera, qui ab afflictis pellit aduersa. Et negligere cum possit deturbare peruersos, nihil aliud est, quam fouere. Nec caret scrupulo confessionis occultæ, qui manifesto facinori desinit obuiare. Et probat odisse se vitia qui condemnat errantes. Nec relinqui sibi locum deuiandi, qui nõ pepercerit excedenti. Et primus innocentia gradus est odisse nefanda. Et latum pandit delinquentibus aditum, qui iungit cū prauitate consensum. Et nihil prodest alicui non puniri proprio, qui puniendus est alieno peccato. C. 4. Quando necessitas disciplina minoribus coercendis dicere vos verba dura compellit; si etiam ipsi modum vos excessisse sentitis, non à vobis exigitur, vt ab eis veniam postuletis: ne apud eos quos oportet esse subiectos, dū nimia seruetur humilitas, regendi frangatur auctoritas. Sed tamen petenda est venia ab omnium

omnium Domino qui nouit etiam eos, quos plus iusto fortè corripitis, quanta beneuolentia diligatis. C. 23. Si quid uero de quocunque clerico ad aures tuas peruenerit, quod te iustè possit offendere, facilè nō credas; nec ad uindictam te res accendat incognita sed præsens senioribus Ecclesie tuæ diligenter est ueritas perscrutanda: & tūc si qualitas rei poposcerit canonica districtio culpam feriat delinquentis. Dist. 89. C. 7. Ad hoc dispensationis diuinæ prouisio gradus diuersos, & ordines constituit esse distinctos, ut dum reuerentiam minores potioribus exhiberent & potiores minoribus dilectionem impenderent; uera concordia fieret, & ex diuersitate contextio, & rectè officiorum gereretur administratio singulorum. Neq; enim uniuersitas alia poterat ratione subsistere, nisi huiusmodi magnus eam differentie ordo seruaret. Dist. 90. C. 5. Clerici uero, qui ad opus sanctum adesse contempserint, secundū arbitrium Episcopi Ecclesiasticam suscipiant disciplinam. Dist. 93. C. 8. Nulla ratione clerici aut sacerdotes habendi sunt, qui sub nullius Episcopi disciplina, & prouidentia gubernantur. Tales enim acephalos, i. siue cap. prisca Ecclesie consuetudo nominauit.

Decret. 1. part. dist. 93. C. 21. Si negligenter ea, quæ malè usurpantur, omittimus, excessus uiam alijs aperimus, C. 23. Nunc autem ex quo in Ecclesijs, sicut in Romano imperio, creuit auaritia, perijt lex de sacerdote, & uisio de Propheta. Singuli quippe per potentiam Episcopalis nominis quæ sibi illicitè absque Ecclesia vindicarunt, totum quod

quod leuitarum est in vsus suos redigunt, nec hoc sibi, quod scriptum est vendicant, sed cunctis auferunt vniuersa. Mendicat in foelix clericus in plateis; & ciuili operi mancipatus publicam à quolibet deposcit alimoniam. Et quidem ex eo despicitur cunctis sacerdotale officium, dum misericordia desolatus, iuste putatur ad hanc ignominiam deuenisse & infra. Solus incubat bonis, solus vniuersa sibi vendicat: solus partes inuadit alienas, solus occidit vniuersos, & paulò post. Hinc propter sacerdotum auaritiam odia consurgunt, hinc Episcopi accusantur à clericis; hinc principium litis; hinc detractionis causa; hinc origo criminis. Etenim si vnusquisque ita in hoc mundo visibili aliquid possidere iubetur, vt sua tantum possessione contentus sit, ac res non inuadat alienas, non agrum pauperi tollat, non vinea, non subuectorium aliquod, non famulos, non fructus; quantomagis qui Ecclesie Dei praest debet ita in omnibus seruare iustitiam, vt sibi hoc tantum vendicet, quod sui iuris esse cognoscit aliena non rapiat? aliena non contingat? aequalem se ceteris faciat? & sicut siue his in ministerio non viuit, ita in dispensatione non viuat? Distinct. 96. cap. i. Benè quidem fraternitas vestra Ecclesiasticis legibus obsecuta sub diuini timore iudicij, quae erant statuenda, definiuit; & ad iustitiae cumulum peruenit, dum sufficienter vniuersa complectitur, nec adiectione indiget plenitudo, maxime de clericis quos amor dominationis inuasit, & iugum disciplinae Ecclesiasticae fecit respicere. ca. 9. Quis dubitet sacerdotes Christi, regum & prin

& prin

& principum omniumque fidelium patres & matres censerent. Nonne miserabilis insaniam esse cognoscitur, si filius patrem, discipulus magistrum sibi conetur subiugare, & iuiquis obligationibus illum suae potestati subijcere: à quo credit non solum in terra, sed etiam in caelis se ligari posse, & solui? Dist. 100. C. 9. Sed quoniam cum honoris augmento cura quoque sollicitudinis debet accrescere, ut cultui vestium actionis quoque ornamenta conveniant; oportet, ut enixius in cunctis se studijs vestra fraternitas exercent, & circa subiectorum actus sit cura vigilans, ut vestrum illis exemplum instructio, & vita magistra sit.

Decreti 2. part. Causa 1. Quaestione 1. C. 7. Quia & usitatum est tantum malum, & maiorum frequenter constat mucrone succisum; nos quoque huic vulnere canceroso ignitum quod superest adhuc iniicimus ferrum. C. 18. Cum nos dicamus ab haereticis ordinatos vulneratum per illam manus impositionem habere caput, ubi vulnus infixum est. medicina est adhibenda, qua possit recipere sanitatem. Quae sanitas post vulnus secuta si necicatrice esse non poterit, atque ubi poenitentiae remedium necessarium est, illic ordinatio- nis honorem locum habere non posse decernimus. C. 23. Fertur simoniaca haeresis (quae prima contra Dei Ecclesiam diabolica plantatione subrepsit, & in ipso ortu suo, zelo Apostolicae ultionis percussa, atque damnata est) in regni vestri finibus dominari: cum in sacerdotibus fides sit eligenda cum vita. Si enim vita deest, fides meritum non habet, B. Iacobo attestante, qui ait: Fides sine operi-

operibus mortua est. Quæ enim opera esse valeant sacerdotis, qui honorem tanti sacramenti cõuincitur obtinere per præmium? & post pauca. Hinc igitur non solum in ordinatoris, & ordinati animam lethale vulnus infligitur, verùm etiam excellentiæ vestræ regnum Episcoporum culpa (quorum magis intercessionibus iuuari debuerat) prægrauatur. Ibidem: Vulnerato namque pastore, quis curandis ouibus adhibeat medicinam? aut quomodo populum orationis clypeo tueatur, qui iaculis se hostilibus ferendum exponit? aut qualem de se fructum producturus est, cuius graui peste radix infecta est? Maior ergo metuenda est locis illis fore calamitas, vbi tales intercessores ad locum regiminis adducuntur, qui Dei in se magis iracundiam prouocant, quam per semetipsos populis placare debuerant. C. 44. Hi quoscunque de affeclis suis ordinant, clericos & vitam eorum in scandalum populis exponentes, rei sunt infidelitatis eorum, qui scandalizantur. C. 116. Flens, dico, gemens denuntio, quia cùm sacerdotalis ordo intus cecidit, foris quoque diu stare non poterit.

Decreti 2. part. Causa 1. Quæst. 4. C. 9. Humana impietas ei nocet, quem peruertendo inquinat: & rursus eum adiuuat nostra iustitia quem à prauis actionibus mutat. Nocere enim vel iuuare nesciunt ea, quæ vel à bono corrumpere, vel à malo permutare non possunt. Quæst. 4. C. 11. Aliquando pro meritis prælatorum deprauatur vita subditorum vt prælatis suis subditi fauentes ad malum cum eis simul corruant, sicut filij Israel diu portantes pecca-

peccata sacerdotum, tandem cum eis ceciderunt in manibus hostium. Item Dauid populum numeravit; quo peccato gladius Domini defecit in populum. Sed in lata gente gloria regis est, in diminutione plebis contritio principis. Quæst. 5. C. 3. Ex consideratione discretionis (quæ mater est omnium virtutum) magis, quàm ex rigore canonum misericordię viscera adhibendo, ipsum in eodem ordine esse fraternitati tuæ consulimus: Quæst. 7. C. 5. Nisi rigor disciplinæ quandoque relaxetur, ex dispensatione misericordię. Multorum enim crimina sunt damnabilia, quæ tamen Ecclesia tolerat pro tempore, pro persona, intuitu pietatis, vel necessitatis, siue utilitatis & pro euentu rei. C. 6. Necessaria rerum dispensatione cõstringimur, & Apostolicæ sedis moderamine conuenimus sic canonum paternorum decreta librare, & retro præsulorum decessorumque nostrorum præcepta metiri, vt quæ præsentium necessitas temporum in restaurandis Ecclesijs relaxanda deposcit, adhibita diligenti consideratione (quantum potest fieri) temperemus.

CAPVT XII.

Decreti 2. part. Causa 1. Quæst. 7. C. 14.

Quoties à populis aut à turba peccatur, quia in omnes propter multitudinem non potest vindicari, inultum solet transire. Priora erga dimittenda dico Dei iudicio, & de reliquo maxima sollicitudine precauendum C. 18. Sed circūstantes, hinc mansuetudo clementiæ hinc censura

iusti-